

היום נלמד בעזרת ה':

גיטין דף סח

*

שלמה המלך אומר בקהלת "כִּנְסֹתִי לִי גַם כֶּסֶף וְזָהָב וּסְגֶלֶת מְלָכִים וְהַמְדִּינוֹת עָשִׂיתִי לִי שָׂרִים וְשָׂרוֹת וְתַעֲנוּגֹת בְּנֵי הָאָדָם שָׂדֶה וְשָׂדוֹת".

שָׂדֶה וְשָׂדוֹת: כאן בבבל ביארו שזה שד זכר ושד נקבה, ובארץ ישראל ביארו שזה 'שִׂידתא' כלומר עגלה למרכבת נשים ושרים.

אמר רבי יוחנן: 300 מיני שדים היו במקום שנקרא 'שיחין', אבל אני לא יודע מה דמותה ומה טיבה של 'שִׂידה'.

אמר מר: כאן בבבל ביארו ש'שִׂידה ושידות' זה שד זכר ושד נקבה, ויש לברר לשם מה שלמה המלך היה צריך אותם?

תשובה: נאמר לגבי בניין בית המקדש שבנה שלמה "וְהִבִּיתִּי בְּהִכְנֹתוֹ אֶבֶן שֶׁלִּמָּה מִסַּע נִבְנָה, וּמִקְבוֹת וְהִגְרָזוּ כָּל כָּלִי בְּרָזָל לֹא נִשְׁמַע בְּבֵית בְּהִכְנֹתוֹ", אמר שלמה לחכמים - איך אני אבנה את בית המקדש ללא כלי ברזל (= צריך לחצוב ולסתת את האבנים)? אמרו לו חכמים - יש את ה'שמיר' שהוא מין בריה שנבראה מששת ימי בראשית ואין שום דבר קשה שיכול לעמוד מפניו, ומשה הביאו לצורך אבני האפוד, לפי שהיו צריכים לחקוק עליהם את שמות בני ישראל אבל אסור לחקוק בהם באיזמל, ולפיכך הביא משה את ה'שמיר', והיו כותבים על האבנים בדיו ומעבירים עליהם את השמיר מבחוץ, ומכח השמיר היו האבנים נבקעות מאליהן.

אמר להו: אמר להם שלמה - היכן אני אמצא אותם? אמרו לו - תביא שִׂידה ושידות ותלחץ אותם בייסורים, ואולי הם יודעים היכן הוא והם יגלו לך. ואכן כך עשה שלמה, אמרו לו השִׂידה והשידות - אנחנו לא יודעים היכן הוא, אבל אולי אשמדאי מלך השדים יודע. אמר להם שלמה - היכן אשמדאי נמצא? אמרו לו - הוא נמצא בהר פלוני, והוא כרה לו שם בור ומילאו במים וכיסה אותו באבן, וחתם את כיסוי

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור

052-7628377

להצטרפות:

mabatlada18@gmail.com

052-342-4473

הבור בחותמו, וכל יום עולה אשמדאי לרקיע ולומד בישיבה של מעלה, והוא יורד לארץ ולומד בישיבה של מטה, ואח"כ הוא בודק שאף אחד לא נגע בחותמו לגלות את בורו, ומגלה את כיסיו ושותה, ומכסה אותו וסוגר אותו בחותמו והולך.

שדריה לבניהו בן יהוידע: שלח שלמה את בניהו בן יהוידע, ונתן לו שלשלת שחקוק עליה את שם ה', וטבעת שחקו עליה את שם ה', וגזזת צמר, ונודות יין. הלך בניהו בן יהוידע וכרה בור במורד ההר נמוך יותר מבורו של אשמדאי, ועשה נקב בין הבור הזה לבורו של אשמדאי, וכל המים שהיו בבורו העליון של אשמדאי נשפכו לבור התחתון. ואח"כ סתם את הנקב בגזזת הצמר וכרה בור נוסף מעל בורו של אשמדאי ומילא אותו ביין, ועשה נקב בין הבור הזה לבורו של אשמדאי, ובכך נשפך היין לתוך בורו של אשמדאי מבלי שהוא פתח את המכסה שכיסה את בורו של אשמדאי, ואח"כ סתם את שני הבורות שעשה בעפר, וע"י כך בורו של אשמדאי שהיה מלא במים התמלא ביין ללא שאשמדאי היה יכול להבחין בכל מה שעשה.

סליק ויתיב באילנא: לאחר כל זה הלך בניהו בן יהוידע וישב על האילן והמתין, כשהגיע אשמדאי בדק את חותמו ומצאו שהוא שלם, פתח אותו ומצא שבורו מלא יין. אמר אשמדאי נאמר "לֵץ הֵינִי הֵמָּה שֶׁכָּר וְכָל שְׁגָה בּוֹ לֹא יִחָכֵם", ונאמר "זָנוּת וְיִין וְתִירוּשׁ יִקָּח לֵב", ולכן לא שתה ממנו. אבל לאחר שהיה צמא מאוד לא יכל להתאפק ושתה והשתכר ונרדם.

נחית אתא: ירד בניהו בן יהוידע מן האילן, זרק על אשמדאי את השלשלת וסגר אותה סביב צווארו שלא יוכל ראשו לצאת, כשהתעורר אשמדאי היה משתגע ומתעסק לנתק ממנו את השלשלת, אמר לו בניהו בן יהוידע - 'שמו של הקב"ה עליך' (= לפי ששם ה' היה חקוק עליה).

כי נקיט ליה ואתי: כאשר לקח אותו בניהו בן יהוידע להביאו אל שלמה, עברו ליד דקל והתחכך בו אשמדאי והפילו, אח"כ עברו ליד בית והתחכך בו אשמדאי והפילו. כאשר הם עברו ליד צריף קטן של אלמנה אחת, יצאה האלמנה והתחננה לאשמדאי שיזוז מהבית שלה כדי שלא יתחכך בו ויפיל אותו, כפף אשמדאי את קומתו לכיוון השני והזיז את כתפיו מהבית, וכתוצאה מכך נשברה לו עצם, אמר אשמדאי זהו שכתוב "וְלָשׁוֹן רָכָה תִּשְׁכַּר גִּרָם" על ידי הלשון הרכה שהאלמנה התחננה אלי נשברה לי העצם.

ראה אשמדאי עיוור שהיה טועה בדרך, העלה אותו אשמדאי לדרך. ראה שיכור שהיה טועה בדרך והעלה גם אותו לדרך. ראה כלה נכנסת לחופה שהיו מרבים לה בשמחה ואשמדאי בכה. שמע איש אחד אומר לסנדלר 'תעשה לי נעליים שיחזיקו לי שבע שנים' ואשמדאי צחק. ראה קוסם שעושה קסמים ואשמדאי צחק.

כי מטא להתם: כאשר הגיע אשמדאי לארמון המלך, לא הכניסו אותו לשלמה המלך עד שעברו שלושה ימים. ביום הראשון שאל אותם אשמדאי: מדוע המלך לא קורא לי אליו? אמרו לו: הוא נאנס בשתיית יין מרובה. לקח אשמדאי לבנה והושיב אותה על לבנה אחרת. באו וסיפרו זאת לשלמה. אמר שלמה: כך הוא התכוין לומר לכם: 'תחזרו ותשקו אותו'. למחרת שאל אותם אשמדאי: מדוע המלך לא קורא לי אליו? אמרו לו: הוא נאנס באכילה מרובה. לקח אשמדאי את הלבנה העליונה והורידה לקרקע. באו וסיפרו זאת לשלמה. אמר שלמה: כך הוא התכוין לומר לכם: 'תפסיקו להאכיל אותו הרבה אלא רק קצת'. ביום השלישי הכניסו אותו לשלמה המלך.

שקל קניא: לקח אשמדאי מקל, מדד איתו 4 אמות על הרצפה וזרק אותו לפני שלמה, ואמר לו: הרי כאשר המלך ימות לא ישאר לו בעולם הזה אלא רק 4 אמות, עכשיו כבשת את כל העולם ולא שבעת עד שכבשת גם אותי! אמר לו שלמה: אינני רוצה ממך דבר, אני רוצה לבנות את בית המקדש ואני צריך את תולעת השמיר. אמר לו אשמדאי: לי הוא לא נמסר, לשר הים הוא נמסר והוא לא נתן את זה לאף אחד חוץ מתרנגול הבר = 'דוכיפת' שהוא נאמן לו בשבועה שהוא יחזיר לו אותו. ומה התרנגול עושה איתו? הוא מביא אותו להר שאין בו 'ישוב' כלומר אין בו זרעים ועצים שהדוכיפת יוכל להתגורר שם, ומניח את השמיר על שן ההר, והשמיר בוקע חריץ בהר, והדוכיפת מביא זרעים של אילנות וזורק אותם לשם ואז גדלים שם אילנות והם מהווים מקום ישוב לדוכיפת. וזהו שהתרוגם מתגרם את ה'דוכיפת' - 'נגר טורא' (= מנסר ההר).

בדקו קינא: הלכו ובדקו קן של דוכיפת שיש בתוכו אפרוחים, וכיסו את הקן בזכוכית לבנה (שקופה), כשהגיע הדוכיפת הוא רצה להיכנס לקן אך לא יכל, הלך והביא את השמיר והושיבו על הזכוכית. ואז שליחו של שלמה הרים את קולו והדוכיפת נבהל וזרק את השמיר, לקח אותו השליח, ואז הדוכיפת חנק את עצמו בגלל שהוא עבר על השבועה שלו.

אמר ליה בניהו: שאל בניהו את אשמדאי: מדוע כשראית את העיור שטועה בדרך עזרת לו לחזור לדרכו? אמר לו אשמדאי: הכריזו עליו בשמים שהוא צדיק גמור ומי שיעשה לו נחת רוח יזכה לעולם הבא.

שאל בניהו את אשמדאי: ומדוע כשראית את השיכור שטועה בדרך החזרת אותו לדרכו? אמר לו אשמדאי: הכריזו עליו בשמים שהוא רשע גמור ועשיתי לו נחת רוח כדי שיאכל את עולמו בחייו (ולא יזכה לעולם הבא).

שאל בניהו: ומדוע כשראית את שמחת החופה בכית? אמר לו אשמדאי: כי החתן צריך למות בתוך שלושים יום, ואשתו תצטרך להתייבם לאחיו או לקבל חליצה, אלא שאחיו תינוק והיא תצטרך להמתין 13 שנה עד שהוא יגדל.

שאל בניהו: ומדוע כשראית את האיש שמבקש מהסנדלר נעליים ל-7 שנים צחקת? אמר לו אשמדאי: האיש הוא שבע ימים לא בטוח שנשארו לו לחיות, והוא מבקש נעליים לשבע שנים..

שאל בניהו: ומדוע כשראית את הקוסם צחקת? אמר לו אשמדאי: כי הוא ישב מעל אוצר המלך של זהב וכסף שהיה טמון באדמה תחתיו, והוא לא יכל לעשות קסם ולדעת מה מונח תחתיו..

תרחיה גביה: שלמה השאיר אצלו את אשמדאי עד שהוא יגמור לבנות את בית המקדש. יום אחד הם נשארו לבד, שאל שלמה את אשמדאי: כתוב "כְּתוּעַפְתִּי רֵאִם לִי" כלומר שיש לקב"ה 'תועפות' ו'ראם' לשלוח אותם להיפרע ממני שמגיע לו פורענות. 'תועפות' הם המלאכים, ו'ראם' אלו השדים. מה הגדולה שלכם השדים מאיתנו בני האדם?

אמר לו אשמדאי: תוריד את השלשלת ממני ותן לי את הטבעת שלך שעליה חקוק שם ה', ואני אראה לך את גדולתי. הוריד שלמה את השלשלת ממנו ונתן לו את הטבעת, ואז אשמדאי בלע את הטבעת, והניח כנף אחת שלו ברקיע ואת הכנף השניה בארץ, ודחף את שלמה למרחק 400 פרסה.

וזה היה חלקי מכל עמלי: כך אמר שלמה בקהלת. כלומר רק 'זה' נשאר לי מכל מה שהיה לי. מהו ה'זה'? נחלקו רב ושמואל.

גונדו = לבוש.

היה מחזור על הפתחים: שלמה המלך התחיל לקבץ נדבות. כל מקום שהוא הגיע אליו, הוא אמר 'אני שלמה המלך שהיה בירושלים' וכמובן אף אחד לא האמין לו. כשהוא הגיע לסנהדרין ואמר להם שהוא היה המלך, הם אמרו שצריך לבדוק את הדבר, משום ששוטה לא נצמד לשטות אחת ואומר אותה כל הזמן, ואילו האיש הזה אומר כל הזמן רק 'שטות' אחת – שהוא היה המלך. מהו הדבר הזה?

שאלו החכמים את בניהו: האם המלך קרא לך לבוא אליו? אמר להם: לא. שלחו שליח שישאל את המלכות (נשות שלמה): האם המלך בא אליכם? אמרו: כן הוא מגיע. אמרו להם: תבדקו את הרגליים שלו כי הרגליים של שד דומות לרגליים של תרנגול. אמרו הנשים: הוא מגיע עם גרביים, והוא תובע אותנו לשכב איתנו כשאנו נידות, והוא גם תובע את אימו שתשכב איתו.

ואז לקחו החכמים את שלמה נתנו לו טבעת ושלשלת שחקוק עליה שם ה', כששלמה נכנס לחדר ראה אותו אשמדאי וברח. ואפילו הכי היה לשלמה פחד ממנו, וזהו שכתוב "הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה וכו'".

רב ושמואל: אחד סובר ששלמה היה בתחילה מלך ואחר כך הדיוט, כלומר שלאחר שהוא גורש מהארמון הוא לא חזר למלכותו הראשונה כתבחילה שאז הוא מלך גם על העליונים. ואחד אמר שהוא היה מלך הדיוט ומלך, כלומר הוא חזר למלוך גם העליונים כבתחילה (מהרש"ל).